

Sygn. akt I.Ca 471/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2018r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Alicja Wiśniewska
Sędziowie:	SO Cezary Olszewski SR (del) Agnieszka Kluczyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Wioletta Mierzejewska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. C.

przeciwko R. C.

o ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej

na skutek apelacji powódki P. C. od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 8 października 2018r. sygn. akt III RC 131/18

Oddała apelację.

SSO Cezary Olszewski SSO Alicja Wiśniewska SSR(del) Agnieszka Kluczyńska

Sygn. akt I.Ca. 471/18

UZASADNIENIE

Powódka P. C. wystąpiła z pozwem o ustanowienie pomiędzy nią a pozwanym R. C. rozdzielności majątkowej wynikającej z zawarcia małżeństwa w dniu 08 czerwca 2013 r. – z datą wsteczną tj. z dniem 08 stycznia 2017 r.

W uzasadnieniu wskazała, iż strony nie prowadziły wspólnego gospodarstwa domowego i nie podejmowały żadnych wspólnych decyzji o charakterze majątkowym od dnia 07 stycznia 2017 roku, kiedy to wyprowadziła się od pozwanego. W dniu 07 maja 2018 r. rozwiązano małżeństwo stron przez rozwód z wyłącznej winy pozwanego. Powódka podnosiła też, że w miarę możliwości stara się regulować zobowiązania zaciągnięte przez strony w trakcie małżeństwa.

Pozwany nie ustosunkował się do żądania pozwu i nie stawił się na termin rozprawy.

Wyrokiem zaocznym z dnia 08 października 2018 roku w sprawie o sygn. akt III RC.131/18 Sąd Rejonowy w Suwałkach III Wydział Rodzinny i Nieletnich oddalił powództwo i odstąpił od obciążania pozwanego kosztami procesu w sprawie.

Sąd rejonowy ustalił i zważył co następuje:

Związek małżeński strony zawarły przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w S. w dniu 08 czerwca 2013 roku, zaś w dniu 07 maja 2018 roku w sprawie sygn. akt I.C.469/17 rozwiązano małżeństwo stron przez rozwód. Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 08 czerwca 2018 r. Od dnia 07 stycznia 2017 roku, na skutek wyprowadzki P. C., powódka i pozwany zamieszkują oddzielnie, prowadzą oddzielne gospodarstwa domowe i od tego czasu nie podejmowali wspólnych decyzji finansowych. Przeciwko powódce prowadzone było postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 209/17, które zostało umorzono na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 kpc w dniu 05 czerwca 2017 roku. Nadto przeciwko powódce i pozwanemu toczy się postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 716/18 w oparciu o tytuł wykonawczy obejmujący nakaz zapłaty z dnia 07 lipca 2017 r., opiewający na kwotę 78.175,09 zł. Powódka nie reguluje powyższego zobowiązania, związanego z prowadzoną przez pozwanego firmą i niespłacaniem rat leasingowych za busa.

Zgodnie z art. 52 § 1 kro każdy z małżonków może z ważnych powodów żądać ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej.

Jedyną przesłanką ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej na żądanie małżonka jest ustalenie, że istnieją ku temu „ważne powody”, przy czym brak w ustawie definicji tegoż pojęcia wymaga oceny tej przesłanki w kontekście nakreślonego przez strony stanu faktycznego. Żądanie ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej podlega jednak ocenie także przez pryzmat zasad współżycia społecznego.

Jak to podkreślił Sąd rejonowy przez ważne powody, dające podstawę do ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej, uważa się taką sytuację, która w konkretnych okolicznościach faktycznych powoduje, że dalsze trwanie wspólności majątkowej między małżonkami pociąga za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny, jak również wówczas, gdy nieporozumienia między małżonkami uniemożliwiają lub znacznie utrudniają zarząd majątkiem wspólnym.

W orzecznictwie z kolei powszechnie przyjmuje się, że ważnym powodem uzasadniającym ustanowienie rozdzielnosci majątkowej może być separacja faktyczna małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym i najczęściej zarazem stwarzająca zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków (tak m.in. wyrok SN z 13 maja 1997 r., III CKN 51/97, Lex; wyrok SN z 08 maja 2003 r., II CKN 78/01, Lex; wyrok SN z 04 czerwca 2004 r., III CK 126/03, Lex; wyrok SN z 11 grudnia 2008r., II CSK 371/08, Lex).

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego orzeczenie o ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej z dniem wcześniejszym niż dzień uprawomocnienia się wyroku rozwiązującego małżeństwo przez rozwód lub unieważniającego małżeństwo jest dopuszczalne, jeżeli powództwo o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej zostało wytoczone przed dniem uprawomocnienia się wymienionych orzeczeń (tak uchwała SN z dnia 10 lutego 1982 r., III CZP 62/81, OSNCP 1082, nr 7, poz. 99; z dnia 5 listopada 1993 r., III CZP 151/93, nie publikowana; z dnia 14 kwietnia 1994 r., III CZP 44/94, OSNCP 1994, nr 10, poz. 190).

Wyrok, który zapada w procesie o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej ma charakter konstytutywny i od daty uprawomocnienia się jest skuteczny erga omnes. Natomiast rozdzielnosc majątkowa powstaje od daty określonej w wyroku a data rozdzielnosci majątkowej musi odnosić się do daty zaistnienia „ważnych powodów” uzasadniających jej powstanie.

W związku z orzeczonym rozwodem z datą uprawomocnienia wyroku w sprawie I.C.469/17, tj. z dniem 08 czerwca 2018 roku, pomiędzy stronami powstała rozdzielnosc majątkowa (art. 31 § 1 kro a contrario). Poza sporem jest także fakt, że od 07 stycznia 2017 roku strony nie prowadziły wspólnego gospodarstwa domowego ani nie podejmowały wspólnych decyzji finansowych.

W ocenie Sądu rejonowego okolicznosc, iż strony pozostawały w separacji faktycznej, nie stanowi ważnego powodu do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną, bowiem dalsze trwanie wspólności majątkowej między

stronami (tj. pomiędzy 07.01.2017 r. - wyprowadzka powódki a 08.06.2018 r. - data uprawomocnienia wyroku rozwodowego) nie pociąga za sobą naruszenia lub poważnego zagrożenia interesu majątkowego powódki.

Obowiązkiem sądu w sprawie o ustanowienie rozdzielności majątkowej jest również zbadanie czy, czy powództwo nie zmierza do pokrzywdzenia wierzycieli jednego z małżonków. Z kolei niepowodzenia współmałżonka w działalności gospodarczej i zamiar uniemożliwienia wierzycielom egzekucji z majątku wspólnego nie mogą stanowić ważnego powodu do ustanowienia rozdzielności majątkowej na co wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy (tak wyrok SN z 24.05.1994 r., I.CRN.50/94, OSN 1994, Nr 12, poz. 246; wyrok SN z 24.05.1994 r, I.CRN.61/94, OSO 1995, Nr 4, poz.96). Jako potwierdzenie trafności powyższego wniosku sąd wskazał, że żądanie powódki dotyczyło ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem 08 stycznia 2017 roku, zaś tytuł wykonawczy, w oparciu o który prowadzone jest postępowanie egzekucyjne przeciwko powódce i pozwanemu w sprawie sygn. akt Km 716/18, pochodzi z dnia 07 lipca 2017 roku.

W ocenie Sądu rejonowego uwzględnienie roszczenia powódki skutkowałoby wyłączeniem jej odpowiedzialności za zobowiązania wynikające z w/w tytułu wykonawczego, co niewątpliwie zmierzałoby do pokrzywdzenia wierzyciela, stąd też powództwo jako nieuzasadnione oddalił.

Apelację od wyroku sądu rejonowego wywiodła strona powodowa zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 52§ 1 krio poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że do orzeczenia rozdzielności majątkowej koniecznym jest naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego powódki , podczas gdy ważne interesy powódki w tym ww. zagrożenie tym interesom istnieć powinno już w dacie wskazanej w pozwie , co miało miejsce i istniały dalej do czasu orzeczenia rozwodu; nadto błędną wykładnię tego przepisu polegającą na przyjęciu , że postępowanie egzekucyjne (w sprawie Km 716/18) samo w sobie stanowi przesłankę negatywną do orzeczenia rozdzielności majątkowej małżeńskiej jako naruszające interesy wierzycieli ; dodatkowo poprzez przyjęcie , że przepis ustanawia pierwszeństwo oceny interesów wierzycieli , a nie stron w tym przypadku powódki , która przy ostaniu się wyroku w dotychczasowym kształcie będzie pokrzywdzona w większym stopniu aniżeli nawet hipotetycznie wierzyciele.

- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj:

- Art. 386 § 4 kpc poprzez brak rozpoznania istoty sprawy polegający na wydaniu orzeczenia w oparciu o dowolną ocenę znaczenia dobra dziecka bez jego wysłuchania bądź opinii biegłego psychologa i pedagoga w zakresie przygotowania dziecka do edukacji w języku litewskim – z contr ario art. 217 § 2i 3 kpc poprzez brak przeprowadzenia dowodu z akt sprawy rozwodowej I C 469/17 na okoliczności związane z zarządem majątkiem wspólnym stron, a był to dowód istotny na okoliczność wykazania czy w przypadku orzeczenia rozdzielności majątkowej małżeńskiej będzie istniało pokrzywdzenie wierzycieli, do czego zbadania Sąd I-szej instancji był zobligowany,
- Art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną i jednostronną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że separacja faktyczna nie pociągnęła za sobą dla powódki naruszenia lub poważnego zagrożenia jej interesu majątkowego. Sąd I-szej instancji nie wykazał z jakich dowodów to wywodzi , zwłaszcza że nie przeprowadził dowodu z akt sprawy rozwodowej, a nadto, że przy uwzględnieniu powództwa interesy wierzyciela w sprawie Km 716/18 zostaną naruszone
- Art. 302 § 1 kpc poprzez odstępianie od wysłuchania pozwanego i odmowę przyznania okolicznościom podawanym przez powódkę .

- sprzeczność istotnych ustaleń sądu mających wpływ na rozstrzygnięcie tj. uznanie że:

- Interesy wierzyciela w sprawie KM 716/18 zostaną naruszone , podczas gdy powódka wskazywała , że porozumiała się z wierzycielem,

- Separacja faktyczna nie pociągnęła i nie stanowiła zagrożenia dla interesów majątkowych powódki, podczas gdy stan naruszenia jej interesów majątkowych istniał już w dacie 8 stycznia 2017r i do czasu rozvodu sytuacja co do braku porozumienia małżonków nie uległa zmianie

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania wnosząc jednocześnie o dopuszczenie dowodu z akt sprawy rozwodowej.

Sąd okręgowy zważył co następuje:

Apelację uznać należało za niezasadną. Sąd Okręgowy w całości podziela wywody sądu I-szej instancji i przyjmuje je za własne – stąd też nie zachodzi potrzeba powielania argumentów przedstawionych w uzasadnieniu wyroku sądu rejonowego.

W pierwszym rzędzie odnieść się należy do zarzutów dotyczących naruszenia prawa procesowego bowiem tylko prawidłowe ustalenia faktyczne mogą być przedmiotem subsumcji pod przepisy prawa materialnego i dalszych rozważań sądu w kontekście naruszenia prawa materialnego. Formułując zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc skarżąca zakwestionowała prawidłowość ustaleń sądu co do ustaleń braku zagrożenia interesu majątkowego powódki – ze wskazaniem niewykazania co legło u podstaw takiego wnioskovania.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena ta musi być zgodna z zasadami logiki, doświadczenia życiowego oraz uwzględniać całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego - to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. orzeczenie SN z dnia 6 listopada 1998 r, II CKN 4/98).

Ocena dowodów przeprowadzona z zachowaniem tych reguł mieści się w granicach wyznaczonych przez zasadę swobodnej oceny dowodów wprowadzoną w art. 233 k.p.c. Nie jest wystarczającym uzasadnieniem zarzutu naruszenia normy art. 233 § 1 k.p.c. przedstawienie przez stronę skarżącą własnej oceny dowodów i wyrażenie dezaprobaty dla oceny prezentowanej przez sąd pierwszej instancji. Skarżący ma obowiązek wykazania naruszenia przez sąd paradygmatu oceny wynikającego z art. 233 § 1 k.p.c. (a zatem wykazania, że sąd a quo wywiódł z materiału procesowego wnioski sprzeczne z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego, względnie pominął w swojej ocenie istotne dla rozstrzygnięcia wnioski wynikające z konkretnych dowodów – grupy dowodów) – por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie I ACa 1075/12, Lex nr 1267341.

Podniesione zatem przez apelującą zarzuty mogłyby być uwzględnione jedynie wówczas, gdyby wykazano, że zebrane dowody w części zostały ocenione w sposób rażąco wadliwy, sprzeczny z zasadami logiki bądź doświadczenia życiowego. Tego zaś pozwana nie dowiodła, a jej twierdzenia, iż prawidłowa ocena materiału dowodowego w sprawie prowadzi do odmiennych ustaleń jest jedynie polemiką z trafnymi wnioskami Sądu Rejonowego.

Zaznaczyć przy tym należy, że skarżąca błędnie zakłada, że to sąd ma I-szej instancji miał obowiązek poszukiwać i wykazywać dowodami niezasadność żądania pozwu. Wręcz przeciwnie ciężar dowodu spoczywa na stronie powodowej i to ona winna wykazać podstawy faktyczne uzasadniające uwzględnienie powództwa – czemu w sprawie niniejszej nie podolała.

Także za nietrafny uznać należało zarzut dotyczący nieprzeprowadzenia dowodu z akt sprawy. Jak to wielokrotnie wyjaśniał Sąd Najwyższy „polski proces cywilny nie zna dowodu „z akt postępowania” (tak m. inn. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 30 listopada 1999 r. I CKN 241/98). Powódka nie wskazała konkretne jakie dokumenty znajdujące się w aktach sprawy I C 469/17 mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i o

przeprowadzenie dowodu z których dokumentów wnosi. Nie jest rolą sądu poszukiwanie dowodów, które dawały by podstawy do uwzględnienia powództwa bowiem wówczas przestałby pełnić rolę niezależnego arbitra. To na stronie powodowej ciąży natomiast ciężar dowodu z godnie z treścią art. 6 kc. Nadto w kontekście motywów stanowiących podstawę oddalenia powództwa wskazanych przez sąd rejonowy dowody znajdujące się we wskazanych wyżej aktach nie miały żadnego istotnego znaczenia. Z tych samych względów wnioszek o przeprowadzenie tych „dowodów z akt sprawy” przed sądem II-giej instancji uznać należało za niezasadny.

Za zupełnie niezrozumiałą uznać należało z kolei zarzut nierozpoznania istoty sprawy sprowadzający się do dowolnej oceny znaczenia dobra dziecka bez jego wysłuchania bądź opinii biegłego psychologa i pedagoga w zakresie przygotowania dziecka do edukacji w języku litewskim.

Sąd okręgowy nie znalazł także podstaw do uznania, iż doszło do naruszenia prawa materialnego.

Na wstępie wskazać należy, iż jak to słusznie podniósł sąd rejonowy do orzeczenia rozdzielnosci niezbędne jest wystąpienie ważnych powodów co wynika wprost z art. 52 § 1 krio. Z treści natomiast § 2 cytowanego przepisu wynika, że w wyjątkowych wypadkach rozdzielnosc ta może być orzeczona z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Prawidłowa wykładnia tego przepisu dopuszcza orzeczenie rozdzielnosci z datą wsteczną tylko w wyjątkowych wypadkach. Życie w rozłączeniu nie jest wyjątkowym wypadkiem w rozumieniu tegoż przepisu. Jak to słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 13.1.2000 r., II CKN 1070/98, Prok. i Pr. 2000, Nr 4, poz. 30) "ważnym powodem" w rozumieniu art. 52 § 1 KRO nie jest postać (przejaw) separacji faktycznej małżonków.

Do ważnych powodów zaliczyć można np. zaciąganie istotnych zobowiązań przez małżonka żyjącego w rozłączeniu czy uniemożliwianie zarządu majątkiem wspólnym. Tak w pozwie jak i apelacji strona powodowa nie wskazała jakie to konkretnie „wyjątkowe wypadki” uzasadniają orzeczenie o rozdzielnosci z datą wsteczną. Samo ogólnikowe stwierdzenie dotyczące niedojrzałej postawy pozwanego który nie reguluje zaciągniętych pozycji czeka podejmując nieodpowiedzialne decyzje finansowe i zawodowe nie może być uznane za wykazanie „wyjątkowych wypadków”.

Prawdziwy cel wytoczenia powództwa ujawniony został na rozprawie apelacyjnej przez pełnomocnika powódki, który wskazał, iż w interesie powódki jako przyszłej wierzycielki jest uzyskanie rozdzielnosci z datą wsteczną, a zatem po to by wykorzystać skutki wyroku w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ocenę dokonaną przez sąd rejonowy w zakresie ochrony interesu wierzyciela, który przemawia za oddaleniem wniosku. Jak to słusznie podkreślił Sąd Najwyższy (wyr. z 11.1.1995 r., II CRN 148/94, OSNC 1995, Nr 4, poz. 70) o zniesieniu wspólności majątkowej małżeńskiej ze skutkiem wstecznym sąd nie może orzec przy całkowitym pominięciu zagrożeń dla interesów osób trzecich. Skoro zatem strona powodowa nie wykazała zaistnienia „wyjątkowych wypadków” o których mowa w art. 52 § 2 krio, przy uwzględnieniu również ochrony interesu wierzyciela powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z tych samych względów apelację jako niezasadną należało oddalić na podstawie art. 385 kpc.

SSO Cezary Olszewski SSO Alicja Wiśniewska SSR(del) Agnieszka Kluczyńska